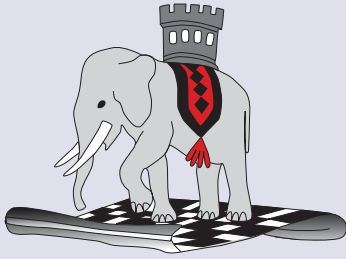

SUOMEN SHAKKI

MAGNUS CARLSEN

nousi elolistalla kärkeen nuorempana kuin kukaan toinen aiemmin. Hänen viimeisimmät turnausvoittonsa ovat Lontoosta (s. 4) ja Wijk aan Zeestä (s. 8).

NUORTEN EM-TURNAUS
SHAKKI KIEHTOO SIMO FRANGÉNIA
SUOMALAISIA AVAUSIDEOITA

SUOMEN SHAKKI

SISÄLLYS 2 / 2010

Magnus Carlsen voittoisana s. 4 ja 8

Nuorten EM s. 14

Simo Frangén s. 21

Pääkirjoitus	3
London Chess Classic 2009	4
Corus-turnaus	8
Nuorten EM-kilpailut	14
Kuka?: Maisterikin osaa shakkia	21
Shakkisivistystahtoa	22
Hilton Open	22
Lahden Shakki Viipurissa	23
Taiteilija ja uudistaja Richard Réti (jatkoa)	24
Bent Larsen: Loppupeli	28
Kirja-arvostelu: Shakkistrategian kehitys Philidorista Carlseniin	33
Vanhaa ja uutta kirjoista ja verkosta: Kauppa se on joka kannattaa(?)	34
Maailmalla tapahtuu: Shakkivalmentajana Singaporessa	36
Suomalaisia avausideoita: Antti Pyhälän outo daamin siirto	38
Suomen Shakki 40 vuotta sitten	41
Tehtäväshakki	42
Kombit	43
Shakkivisa	44
Ratkaisuja	44
Kilpailukutsuja	45
Lukijoilta	47
SKSL tiedottaa	48

PÄÄTOIMITTAJA Marko Tauriainen, Väinämöisenkatu 36 B 31, 33540 Tampere, 050 5813500, marko.tauriainen@suomenshakki.fi www.shakkihistoria.blogspot.com

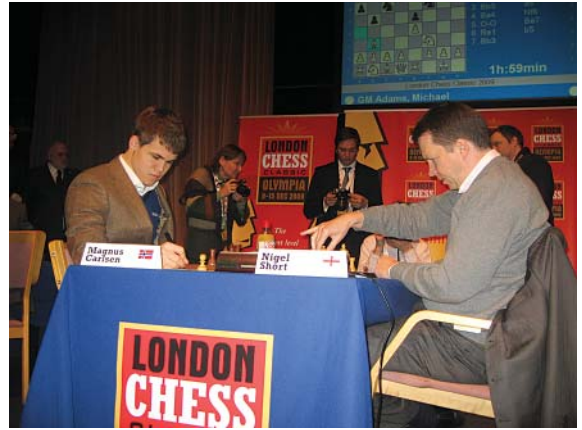
TOIMITUSNEUVOSTO Petteri Paronen pj., Johanna Paasikangas-Tella, Toivo Pudas, Pekka Sairanen, Osmo Särkilähti ja Henry Tanner

JULKAISUJA Suomen Keskusshakkiliitto ry KUSTANTAJA Suomen Shakkikustannus Oy PAINOPAikka Sälekarin Kirjapaino Oy, Somero ISSN 0355-8096

SUOMEN SHAKKI ilmestyy kahdeksan kertaa vuodessa TILAUSHINNAT 2010 kotimaahan 40,00 €, ulkomaille 55,00 €, irtonumero 5,50 € PANKKIYHTEYS Suomen Shakkikustannus Oy, Nordea 106430-204938 ILMOITUSHINNAT 2010 1/1 sivu 400,00 €, 1/2 sivu 250,00 €, 1/4 sivu 150,00 €, 1/6 sivu 120,00 € Toistoalennus 30 %, vuosialennus 50 % Hintoihin lisätään alv 22 %

Ilmoitusten hankintapalkkio 30 % SEURAAVA LEHTI ILMESTYY TOUKOKUUSSA. AINEISTO PÄÄTOIMITTAJALLE 5. HUHTIKUUTA 2010 MENNESSÄ.

SAAPUMATTA JÄÄNEET LEHDET Timo Munukka 050 9310608, timo@munukka.net

Magnus Carlsen voitti Magna Cartan maassa

Teksti ja kuvat: Antti Parkkinen

Lontoolla on vanhat perinteet Lshakkikilpailujen järjestämisessä. Siellä pelattiin ensimmäinen nykyaikainen kansainvälinen shakkiturnaus ensimmäisen maailmannäyttelyn yhteydessä vuonna 1851. Kisa pelattiin cup-kilpailuna, ja sen voitti Adolf Anderssen. Vuonna 1862 kaupungissa pelattiin myös yksi ensimmäisistä huipputurnauksista, joissa jokainen osanottaja kohtaa kaikki kansapelaajansa. Senkin voitti Anderssen, ja paikalle tulivat monet muut tuon ajan huippupelaajista: Blackburne, Owen, Paulsen ja myöhemmin ensimmäisen virallisen maailmanmestaruuden voittanut Steinitz.

Lontooseen ei kuitenkaan koskaan syntynyt sellaista perinnettä, että huipputurnauksen järjestämisestä olisi tullut säännöllistä. Englannissa on tietenkin maailman pitkäaikaisin joka vuosi järjestettävä shakkikilpailu, mutta se pelataan talvella kanaalin rannikolla Hastingsissa, kaukana pääkaupungista. Lontoossa yritettiin elvyttää perinnettä vasta 1980-luvulla, jolloin Lloyds-pankki rahoitti sarkan avoimia kilpailuja ja Phillips & Drew -sijoitusyhtiö neljä kovatasoista suljettua huipputurnausta, mutta sitten loppuivat joko into tai rahat tai molemmat.

Englannissa shakki ei juuri saa julkista rahoitusta, joten turnaustenkin järjestäminen on aina muutamien

sellaisten henkilöiden varassa, joilla on riittävästi taitoa ja innostusta sekä suhteita talouselämään, jotta he pystyvät vakuuttamaan mahdolliset sponsorit shakin mainosarvosta. Englannissa tällaisena monitoimimiehenä on häärännyt jo vuosia KvM Malcolm Pein, joka toimittaa *Daily Telegraph*-sanomalehden shakkipalstaa ja pyörittää Chess & Bridge-kauppaa, jossa myydään kirjallisuuden lisäksi myös pelitarvikkeita. Onkin ainoastaan Peinin ansiota, että viime joulukuussa järjestetty London Chess Classic -turnaus pystyttiin järjestämään hienoisissa puitteissa Olympia-konferenssi-keskuksessa. Hän sai kerätyksi tarpeeksi tukea Lontoon finanssipiireiltä ja houkutteli paikalle paljon tiedotusvälineitä. Hänen kunnianhimoisena suunnitelmanaan on päästä järjestämään vuoden 2012 MM-ottelu Lontoossa olympiakisojen yhteydessä. Intoa ei puutu, mutta löytyykö rahaa? Ratkaiseva kysymys lienee kuitenkin se, kenelle FIDE päättää myöntää ottelun järjestämisoikeuden. Kirsan Iljumžinov on jo pitkään antanut tärkeitä kilpailuita paikkakunnille, jotka sijaitsevat lähempänä hänen omaa kotiseutuaan...

Englannin historiasta tunnetaan myös vuoden 1215 Magna Carta -julistus, ensimmäinen asiakirja, jolla tuolloin rajoitettiin kuninkaan yksinvaltaa ja jota pidetään saarivaltakunnan perustuslakina.

London Chess Classic oli siis ensimmäinen näin korkeatasoinen Englannissa järjestetty turnaus lähes 25 vuoteen. Ihan 1980-luvun huipputurnauksen tasoon ei silti päästy, koska kilpailu kesti vain reilun viikon ja pääkisaan oli kutsuttu vain kahdeksan pelaajaa, kuten monissa nykykilpailuissa tehdään. Tilojen vuokraaminen ja organisaation pyörittäminen on kallista puuhua, ja huippupelaajien starttirahat vievät nekin budjetista huomattavan osan. Ilman maailman ykköspelaajien osallistumista suuri yleisö ja tiedotusvälineet eivät kuitenkaan nykyisen informaatiotulvan vallitessa jaksa kiinnostua kilpailuista niin paljon, että niitä seuraisivat muutkin kuin vannoutuneet shakinharrastajat. Yleisöä houkuttellaan myös kaikenlaisilla oheistapahtumilla. Lontoossa pelattiin lisäksi avoimia turnauksia ja suljettu nuorten naisten kilpailu. Viktor Kortšnoi antoi kaksi simultaaninäytöstä, ja Luke McShane ja Nigel Short pelasivat mainostarkoituksessa sokkopelin London Eye-maailmanpyörässä ennen turnauksen alkamista. Kierrosten alkuun oli pyydetty julkkiksia ja silmäätekeviä pelaamaan yhden pelin ensimmäinen siirto laudalla jonkin osanottajan puolesta. Koululaisryhmiä tuli seuraamaan turnausta ja kuuntelemaan shakkiaiheisiä luentoja. Mitä tahansa uutta ja vanhaa keinoa median ja

KUVA CALLE ERLANDSSON

KUVA CALLE ERLANDSSON

Corus-turnauksen osanottajia vasemmalta: Magnus Carlsen, Vladimir Kramnik, Anish Giri, Tomi Nybäck ja Anna Muzytšuk.

Teksti: Antti Parkkinen
Peli: Yrjö Rantanen

Reilu kuukausi Lontoon kilpailun jälkeen turnauksen kalenterissa oli vuorossa Corus-turnaus Wijk aan Zeessä Hollannissa. Turnaus järjestettiin jo 72. kerran. Kilpailun A-ryhmä ei ollut ihan yhtä vahva kuin joinakin aikaisempina vuosina, mutta silti paikalle oli saatu useita maailman huippupelaajista, maailmanmestari Viswanathan Anandia ja ex-MM Vladimir Kramnikia myöten. Ja mukana oli tietysti myös Magnus Carlsen, joka on viime aikoina osallistunut lähes kaikkiin vahvoihin turnauksiin ja voittanutkin useimmat niistä.

Suomalaisten shakinharrastajien iloksi B-ryhmään oli kutsuttu Tomi Nybäck, jolta odotettiin hyvää suoritusta hienosti menneen edellisvuoden jatkoksi. Tomin turnaus ei kuitenkaan tällä kerralla mennyt ihan putkeen, mutta siitä myöhemmin.

Corus-turnauksen tunnelma on ainutlaatuinen. Pieneen 2400 asukkaana rannikkokylään, jonka toisella puolella on valtava terästeollisuuskompleksi ja toisella puolella luonnonpuisto, kokoontuu joka tamikuussa satoja shakinharrastajia pelaamaan amatööriturnauksissa ja seuraamaan ammattilaisten pelejä. Pelejä voi katsella joko muutaman

metrin päässä pelaajista ja suurilta monitoreilta pelialueen reunalla tai sitten erillisessä teltassa, jossa suurmestarit kommentoivat käynnissä olevia pelejä ja jossa järjestetään myös iltatilaisuuksia.

Turnaus on erittäin hyvin järjestetty, onhan sen budjettikin miljoonaluokkaa. Pääpalkinto on ”vain” 10 000 euroa, mutta kutsutuille pelaajille maksetaan myös starttirahaa vahvuusluvun ja pörstäkertoimen mukaan. Nämä summat ovat tietenkin salaisia, mutta pelaajille järjestely tuntuu sopivan, koska kohtuullinen tienesti on taattu, kävipä kisassa miten tahansa. Tyytyväisiä ovat myös katsojat ja järjestäjät, jotka saavat runsaasti mainosta ympäri Hollantia ja muuallakin maailmassa. Turnausta seuraavat päivittäin kaikki Hollannin päälehdet, ja toimittajia oli tälläkin kertaa paikalla yli kymmenestä maasta. Eikä shakinharrastajien hyvää tuulta pilannut edes se, että yhdellä loppukierroksista turnauksen internet-palvelin kaatui, eivätkä edes paikan päällä olleet tienneet tarkkaan, mitä peleissä tapahtui.

Tunnelma Wijk aan Zeessä on sikäläkin mutkaton, että vaikka tähdet asuvatkin omissa hotelleissaan, niin he kulkevat pelipaikalle samasta ovesta tavallisten shakinpelaajien kanssa, ja heitä on helppo päästä jututtamaan,

ainakin silloin, kun he ovat voittaneet pelinsä. Hävinneet ovat joskus melko myrtyneen oloisia ja poistuvat huoneisiinsa vähin äänin.

Tämänvuotisessa kilpailussa riitti myös shakillista jännitystä alusta loppuun. Varmaan kaikkien yllätykseksi Espanjan Aleksei Širov voitti viisi ensimmäistä peliään, osan melkoisella tuurilla, ja näytti pääsevän karkuun muilta. Hän hävisi kuitenkin ensin seitsemännellä kierroksella USA:n Hikaru Nakamuralle ja kymmenennellä kierroksella Anandille eikä voittanut enää yhtään peliä, vaikka olikin lähellä voittaa viimeisen kierroksen pelinsä Kuuban Leinier Domínguezia vastaan. Pelin jälkeen kävi ilmi, että asema oli Širovin voitto, mutta hän oli käyttänyt lähes kaiken miettimisaikansa eikä ehtinyt nähdä voittoa jatkkoa, vaan suostui tasapeliin.

Turnauksen johdossa käväisi Širovin seurana myös Kramnik, jonka onnistui yhdeksännellä kierroksella voittaa Carlsen mustilla. Siihen loppuivat hänenkin voittonsa, ja toiseksi viimeisen kierroksen tappio Anandia vastaan sai aikaan sen, että Kramnik jäi jakamaan kakkossijaa Širovin kanssa. Anand taas ei voittanut kuin Kramnikin ja Širovin, mutta oli ainoa, joka ei myöskään hävinnyt yhtään peliä. Tämä tulos riitti tällä kertaa jaettuun neljän-

KUVA CALLE ERLANDSSON

KUVA ANTTI PARKKINEN

KUVA CALLE ERLANDSSON

CARLSEN YKKÖNEN MYÖS CORUS-TURNAUKSESSA

teen tilaan Nakamuran kanssa. Ei turnausvoittoa siis Anandille tällä kertaa, vaikka hän onkin voittanut Wijk aan Zeessä viisi kertaa, useammin kuin kukaan muu.

Carlsen vei loppukirinsä ansiosta turnausvoiton ja jatkaa vahvuuslukulistan ykkösenä, vaikka Bulgarian Veselin Topalov hätyytteleekin häntä lähietäisyydeltä voitettuaan hieman myöhemmin Linaresissa. Magnus oli kuitenkin lähellä hävitä viimeisen pelinsä, jossa hänellä oli valkeat Italian Fabiano Caruanaa vastaan. Mutta hän puolustautui kekseliäästi ja pelasti pisteen puolikkaan, joka sitten riitti kilpailun voittoon nipin napin.

Muuten A-ryhmän tulokset olivat jokseenkin odotettuja. Venäjää edustamaan siirtynyt viimevuotinen turnausvoittaja Sergei Karjakin jäi jakamaan kuudetta sijaa Ukrainan Vasili Ivantšukin kanssa. Unkarin Péter Lékó jäi 50-prosenttiseen tulokseen. Hänen rauhallisella pelityylillään on vaikea voittaa turnauksia, ja tällä kertaa hänellä kävi myös huono tuuri, kun hävisi heti ensimmäisellä

kierroksella valkeilla Široville paremmasta asemasta.

B-ryhmän voitti vasta 15-vuotias, hiljattain Hollantiin asettunut Anish Giri, tulevaisuuden lupaus, jonka isä on kotoisin Nepalista ja äiti Venäjältä ja joka on elämänsä aikana ehtinyt jo asua muutaman vuoden Japanissa vanhempiensa työn takia. Hän johti kilpailua alusta saakka, mutta häneltäkin loppukierrokset sujuivat dramaattisesti. Ensin hän hävisi yhdeksännellä kierroksella B-ryhmän ainoalle naispelaajalle, Sloveniaa edustavalle Anna Muzytšukille, ja kahta kierrosta myöhemmin hän uhraili itsensä häviöasemaan, mutta Filippiinien lähes yhtä nuori Wesley So teki turnauksen pahimman munauksen ja käveli yksinkertaiseen mattiansaan.

Kakkoseksi tuli Saksan Arkadij Naiditsch ja kolmanneksi Kiinan Ni Hua, jonka turnaus sujui huomattavasti paremmissa merkeissä kuin Lontoon kisa. Tulokseensa on varmasti tyytyväinen myös isäntämaan Erwin l'Ami, joka jakoi neljättä tilaa Son kanssa.

Tomi Nybäckin turnaus taas meni jokseenkin penkin alle. Tuloksena vaatimattomat viisi pistettä ja sijoitus kisan häntäpäässä. Tomi kuitenkin kamppaili jokaisessa pelissään rohkeasti pyrkiin voittoon niin valkeilla kuin mustillakin, mutta jostain syystä hänen avauksensa valkeilla menivät systemaattisesti pieleen, ja hän hävisi valkeilla peräti neljä kertaa. Lohdutukseksi hän voitti toiseksi viimeisellä kierroksella Intian Parimarjan Negin komealla hyökkäyksellä. Tämä peli sai jokaisella kierroksella joka ryhmässä jaettavan kauneuspalkinnon, kuten myös Tomin neljännen kierroksen voitto mustilla Israelin Emil Sutovskya vastaan. Tomillakin oli siis kilpailussa hyvät hetkensä, ja hän kertoi viihtyneensä muuten hyvin Wijkissä. Herkkusuuna tunnettu Tomi testasi mielellään paikkakunnan ravintoloiden gastronomisia valikoimia.

Itsekin viihdyin Wijkissä oikein hyvin jälleen kerran. Paikkakunnan asukkaiden ystävällisyys on vertaansa vailla, ja majapaikkani oli viihtyisä,

Maisterikin osaa shakkia

Asioiden yhdistely uudella tavalla kiehtoo Simo Frangénia. Sanaleikeissä ja shakissa uusien kuvioden rakentaminen onnistuu.

Simo Frangénin matka shakin ihmeelliseen maailmaan alkoi hyvin tavallisesti: isä opetti siirrot Simolle ja hänen isoveljelleen, kun pojat olivat kouluiässä. Simo muistelee, että alkuvaiheen pelit sujuivat sopuisasti: ensin isä antoi pojan voittaa ja sitten poika alkoi vähitellen voittaa omin avuin.

Aluksi Frangénin perheessä pelattiin harvakseltaan, mutta innostus kasvoi, kun muutettiin naapurikuntaan, Nakkilaan. Yläasteen matematiikan opettaja piti shakkikerhoa, mutta se kesti vain vuoden.

– Innostuin pelaamaan naapurin, Pekka Malmbergin kanssa. Jonkin aikaa myös opiskelin avauksia shakkikirjoista ja luin *Satakunnan Kansan* shakkipalsta. Pari vuotta pelattiin viikoittain, Simo muistelee.

Osan Simon innoituksesta aiheuttivat maailmanpolitiikan merkkitaupukset. Tuohon aikaan julkisuudessa seurattiin ahkerasti herrojen Spasski, Fischer ja Karpov otteita.

Simo arvioi itsensä melko varovaiseksi pelaajaksi, joka pelaa peruspeliä.

– Olen sellainen keskikentän rakentaja. Luotan vahvaan sotilaskeskustaan enkä sorru kokeiluihin. Varmistelen mielelläni kaiken mahdollisen. Joskus sen vuoksi käy huonosti, koska näpertelen liian pitkään.

Opiskeluaika Tampereen yliopistossa käytännössä lopetti Simon shakin peluun. Oli muuta puuhaa.

– Kuten opiskelu, Simo antaa esimerkin.

Pelitauko on muutamaaan otteeseen katkenut erilaisiin tempauksiin. Simo esimerkiksi pelasi Laterna-turnauksen ohessa näytösottelun Pertti ”Veltto” Virtasta vastaan. Ottelu hiukan jännitti etukäteen, koska Virtanen kerskaili pelanneensa tunnettua venäläistä suurmestaria vastaan. Tästä pienestä ennakkopaineesta johtuen voitto maistui makoisalta. Myöhemmin Simo osallistui vielä Laternan kutsuturnaukseen.

– Sittemmin ei ole tullut pelattua. Pelaisin, jos kaveripiirissä olisi joku joka pelaa. Ja jos olisi aikaa. Vaikka aikaahan on aina, jos sitä etsii. Yksi este on tosin siinäkin, että kun pelaan, haluaisin myös pärjätä, Simo toteaa.

Shakki lukeutuu silti jääkiekon ja sulkapallon ohella Simon suosikkipeleihin.

– Siinä pitää ajatella ja yhdistää asioita kiinnostavalla tavalla. Vähän niin kuin palindromeissa, joita myös harrastan. ■

FAKTA:

- Syntynyt 6.9.1963 Ulvilassa, sittemmin asunut Nakkilassa ja Tampereella.
- Perheeseen kuuluu avovaimo Rosa Meriläinen sekä 4-vuotias Frans.
- Opiskeluaikanaan perusti Pasi Heikuran,

KUVA HARRI HINKKA

Jyrki Liikan ja Satu Kurvisen kanssa rockyhtye Alivaltiosihteerin, jossa toimi basistina ja sanoittajana. Yhtye keikkaili ja teki levyjä vuosina 1985–1995.

• Toimittajana eri julkaisuissa, mm. *Pahkasi-*lehden avustajana 1983–1990.

• Frangén, Heikura ja Liikka aloittivat vuonna 1990 radiossa viikoittaisen huumoriohjelman *Alivaltiosihteerin – Suomen virallinen ohjelma*. Ohjelman sketseistä on koostettu neljätoista kirjaa. Kesäkuussa ohjelma täyttää 20 vuotta ja tuhannes lähetyksen kuullaan lokakuussa.

• Juonsi *Maailman ympäri* -ohjelmaa 2000–2004. Sen jälkeen SF-studiota 2004–2006.

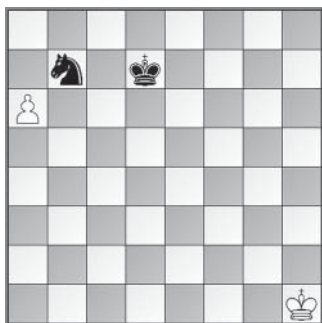
• Kirjoittaa pakinoita ja kolumneja mm. *Seuraan* ja *Satakunnan Kansan*. Sen lisäksi tekee juonto- ja huumorikeikkoja ympäri Suomen.

BENT LARSEN

Loppupeli

Loppupelissä hyökkäys ei ole yhtä vahva kuin keski-pelissä – mutta ei totisesti ole puolustuskaan!

Valkea hyökkää vain yhdellä sotilaalla...

Enimmän shakkiterminologian tavoin loppupelikin on huonosti määritelty. Paikoin voi lukea, että kyseessä on loppupeli, kun kummallakin pelaajalla on kaksi tornia ja kolme kevyttä upseeria, kun taas kuningatar ja kaksi kevyttä kumpaisellakin merkitsee keskipeliä.

Parhaimpiin kuuluvan loppupelimerkittelyn mukaan kuningas osallistuu aktiivisesti pelin tapahtumiin, mutta tämäkään luonnehdinta ei tietenkään ole kattava. Toisinaan kuningas voi keskipelissäkin olla perin aktiivinen, ja jotkut kuningatarloppupelit voittaa helposti, mikäli kuningas on neljän sotilaan suojaama (esim. f2–f3–g3–h2).

Joka tapauksessa on monia, joita ei huvita syventyä loppupeliteoriaan. He tietävät nimittäin kokemuksesta peliensä ratkeavan jo keskipelissä! Toisaalta on huomionarvoista, miten etevä loppupelin taitajia muutamia terävimmistä hyökkäyspelaajista,

esim. Aljechin ja Szabó, ovat olleet. Jotkut hyökkäykset antoivat vain pienen edun loppupelissä – pahinta oli sittenkin, kun hyökkäykset kariutuivat ja sankareiden sotilasasema oli hajalla!

Usein esitetään, että on osattava loppupeliä voidakseen pelata keskipeliä. Sijoittaakseen sotilaat oikein ja pyrkiäkseen hyviin vaihtoihin. Mutta Ruotsin vahvimpiin mestareihin lukeutuneet Lundin ja Zandor (Zäta) Nilsson päätyivät kerran 1940-luvulla kuoripeliin jossa toisella oli torni ja reunasotilas, toisella lähetti. Kumpikaan pelaajista ei tiennyt että päädyttäisiin tasapeliin, mikäli valkean sotilas olisi h5:ssä! Ja Tanskan mestaruusturnauksessa 1953 pidin tasapelin Palle Nielsenä vastaan, koska hän ei tuntenut peliä Fine–Reshevsky Semmeringenistä 1937. Las Palmasissa 1975 pelastin pisteen puolikkaan Fridrik Olafssonia vastaan, koska hän ei tuntenut tasapeliäsenä torni ja g- ja h-sotilaat vastaan lähetti ja g- ja h-sotilaat. Näin sain takaisin sen puolikkaan, jonka olin Fridrikille Moskovassa 1959 lahjoittanut. Asema oli hivenen erikoinen, mutta päätin pelata aktiivisesti. Passiivinen puolustus olisi pitänyt!

Listaa voisi jatkaa. Katsokaamme aluksi peli Soussen alueidenvälisestä turnauksesta 1967. Tässä voisi myös käyttää otsikkoja ”tyypilliset mustan voitot” tai ”mahdottomat voitot”.

Avaus ei suoraan sanoen ole häävi! Pelasin 6... ♖ge7:n kolmesti kolmen kuukauden aikana. Havannassa Westeristä, Winnipegissä Matanovičia, ja viimein Soussessa huonossa viressä ollutta amerikkalaissuurmestaria vastaan. Kolme voittoa! ♖ge7 esiintyi jo Zürichissä 1961 voittopelissäni Matulovičia vastaan. Mutta kuten todettua, siirto on kelvoton.

Sisilialainen puolustus

Robert Byrne

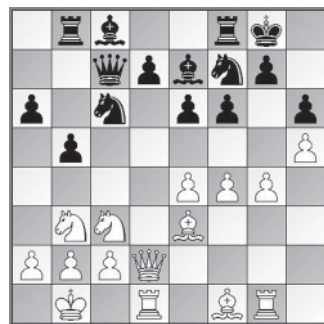
Bent Larsen

1.e4 c5 2.♖f3 ♗c6 3.♗c3 d6 4.d4 cxd4 5.♗xd4 e6 6.♙e3 ♗ge7? 7.♙c4

Näin pelasi Westerinenkin. Siirtojen 7...a6 8.f4 b5 9.♙b3 ♗xd4 10.♙xd4 ♗c6 11.f5! jälkeen olin vaikeuksissa, mutta pelattuamme 11...b4 12.fxe6 ♙xe6 13.♗d5 ♖h4+ 14.♙f2 ♖xe4+ 15.♗d2 ♙e7 16.♙e1 ♙g5+ 17.♙e3 0–0 18.♖h5 ♗d4+ 19.♗c1 ♙xe3+ 20.♗xe3 ♙fe8 21.♖d1 ♙xb3 22.♖xd4 ♗xd4 23.axb3 ♙e4 24.♗d2 ♙ae8 25.♗c4 ♗f3+! Heikki luovutti.

Matanović–Larsen alkoi 6.♙e2 ♗ge7(?) 7.♗b3 ♗g6 8.0–0(?) ♙e7, mikä on jotenkuten pelattavissa. Valkean on ilman muuta pelattava h4–h4 ja 0–0–0. Katsokaamme seuraava huikea peli Espanjan joukkue-mestaruusturnauksesta Lanzarotelta 2003:

Reinaldo–Ortega: 1.e4 c5 2.♗f3 e6 3.d4 cxd4 4.♗xd4 ♗c6 5.♗c3 a6 6.♙e3 ♗ge7(?) 7.♗b3 ♗g6 8.f4 ♙b8 9.g3! ♙e7 10.h4 0–0 11.h5 ♗h8 12.♖d2 f6 13.0–0–0 b5 14.♗b1 ♗f7 15.g4 h6 16.♙g1 ♖c7

(Reinaldo–Ortega)

17.e5! b4 18.♗e4 fxe5 19.g5 d5 20.gxh6 ♗xh6 21.fxe5 ♗f5 22.♗f6+

JOUNI YRJÖLÄ

Suomalaisia
avausideoita

Antti Pyhälän outo daamin siirto

Tämä hyvin satunnaisesti ilmestyvä artikkelisarja kertoo suomalaisista avausideoista.

Ensimmäisenä on esitellyvuorossa Antti Pyhälä, joka oli parhaimmillaan hyökkäysten vienneissä sekä monimutkaisissa loppupeleissä. Antti käytti kuitenkin myös runsaasti aikaa avausanalyysiin ja lanseerasi käsitteen ”analyysietu”. Käytännön pelaajana Antin päämääränä oli usein viedä peli mahdollisimman nopeasti sellaisille urille, joista hän arveli vastustajan tietävän mahdollisimman vähän jouduttaakseen tämän joutumista aikapulaan. Siksi idearikkaan Antin tavoitteena oli löytää mahdollisimman paljon uusia ideoita eikä niiden tarvinnut aina olla läpeensä vedenpitäviä.

Antti teki yhteistyötä useiden kärkepelaajiemme kanssa. Tyypillinen analyysikumppani oli Timo Pirttimäki, jonka kanssa vierähti tunti ja tuoppi poikineen lohikäärmemuunnelman parissa. Asuin pitkään samoissa Malminkartanon maisemissa kuin Antti, joten mekin teimme paljon yhteistyötä 80-luvulla. Suhtauduin yleensä skeptisesti Antin ideoihin, joten olin kuulemma hyvä testaaja ideakoneelle. Jos en onnistunut suoraan kumoamaan siirtoa, kannatti sitä yrittää ainakin viikonlopputasolla.

Vuonna 1987 pelasin toista kertaa Tallinnan turnauksessa, jossa ukrainalaiset veijarit Vladimir Malanjuk ja Mihail Gurevitš tartuttivat hollantilais-leningradilaisen karpäsen minuunkin. Tämä äärimmäisen voitonhimoinen muunnelma kolahti saman tien myös Anttiin. Avauksen päämuunnelmassa 7...♖e8 oli juuri tullut suosituksi Malanjukin loistavien tuloksien ansiosta, mutta samana vuonna se oli joutunut kriisiin peli-

tavassa 8.b3. Malanjuk oli hävinnyt vakuuttavasti Karpoville ja minä putosin aivan pystyyn saman vuoden Voronešin turnauksessa Balašoville. Jotain uutta oli keksittävä, joten tilanne vaati istuntoa Antin kanssa. Balašov oli käyttänyt minulle uutta ideaa 11.♘d5, joten perehdyimme erityisesti tämän siirron jälkeisiin mahdollisuuksiin. Koska mikään järkevä siirto ei tuntunut tyydyttävältä, heitti Antti lopulta laudalle typerän näköisen daamin siirron, jossa daami menee lähetin kehityksen tielle. Varsin nopeasti totesimme, että tämä on ainoa kokeilemisen arvoinen vaihtoehto ja tämä arvio on kestänyt nykypäivään saakka.

[A87]

1.d4 f5 2.g3 ♘f6 3.♙g2 g6 4.c4 ♙g7 5.♘c3 0-0 6.♘f3 d6 7.0-0

Tähän hollantilaisen puolustuksen leningradilaisen päämuunnelmaan päädytään lähes 50 prosentissa muunnelman peleistä. Nyt perinteisiä vaihtoehtoja ovat solidi 7...c6 ja räjäjävämpi 7...♘c6.

7...♖e8 8.b3

Malanjukin muunnelman alkuaikoina tätä muunnelmaa pidettiin hyvin kriittisenä, etenkin sen jälkeen kun Karpov kukisti Malanjukin hyvin tehokkaasti. 8.d5 on suosituin siirto nykyisin. Sen sijaan jatkon 8.♘d5 ♘xd5 9.cxd5 suosio on hiipunut sen jälkeen kun 9...♘d7 on havaittu solidiksi vastaukseksi. Neljäs melko yleinen vaihtoehto on 8.♙e1 ♖f7.

8...e5

Muunnelman merkittävimmäksi raamatuksi nousseessa kirjassaan Stefan Kindermann suosittaa jatkoa 8...♘a6 9.♙a3 c6 10.♖d3 ♖b8! (Kuuluisa peli Karpov–Malanjuk, Neuvostoliiton mestaruusturnaus, Moskova 1988, jatkui 10...♙d7 11.♖fe1 ♖d8

12.♙ad1 ♖h8 13.e4 fxe4 14.♘xe4 ♙f5 15.♘xf6 ♙xf6 16.♖e3 valkealle mukavasti) 11.e4 fxe4 12.♘xe4 ♙f5 13.♘xf6+ ♙xf6 idealla b5, jolloin mustan vastapeli korvaa valkean e-linjan painostusta. Muunnelman spesialistin tulee olla monipuolinen ja ennustamaton, joten Malanjukin repertuaariin kuuluu mm. 8...♘c6 9.♘b5 ♖d8 tai jopa 9...♖d7.

9.dxe5 dxe5 10.e4

Muuten musta pelaa hyvin mielellään e5–e4.

10...♘c6

10...fxe4?! 11.♘g5 ei ole suosittu, koska se johtaa mustan kannalta hengettömään asemaan.

11.♘d5!

Vaihtoehdot eivät tarjoa mitään erityistä valkealle: 11.exf5 ♙xf5 12.♙a3 ♖f7 13.♘g5 ♖d7 tai 11.♙a3 ♖f7 12.♘g5 ♖d7 tai 11.♙e1 fxe4 12.♘g5 ♙g4

11...♖d7!

Tämä oli Antin keksimä uutuus. Kun tämä siirto keksittiin yhteisissä analyyseissä, oli melko helppo todeta, että se on aseman paras siirto, koska kaikki vaihtoehdot ovat joko hengettämiä tai huonoja.

11...♘xd5 12.cxd5 fxe4 13.♘g5 ♘d4 14.♘xe4 (Epäselvempi on 14.♙a3 ♖f6 15.♘xe4 ♙a6) 14...♖h8 15.♙b2 ♙f5 16.♖c1 ♖c8 17.♙e1

THOMAS RISTOJA

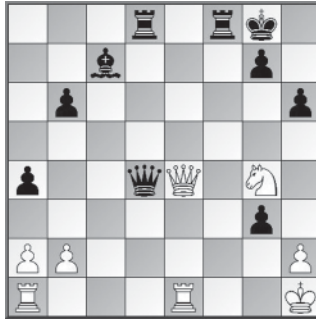
Kombit

1 LÄMMITTELY...

Lokander–Nordlander, Rilton 09
...kierros. VS

2 VANHAT...

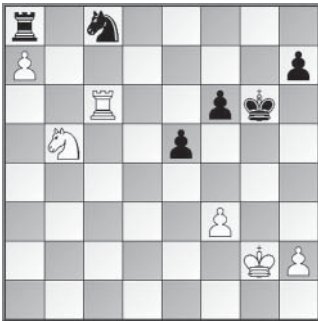
Koskela–Åkesson, Rilton 09
...vitsit. MS

3 KATKAISE JALKA...

Gleizerov–Gorovyh, Rilton 09
...alkutoimeksi. VS

4 SOLTU MAKSAA RATSUN...

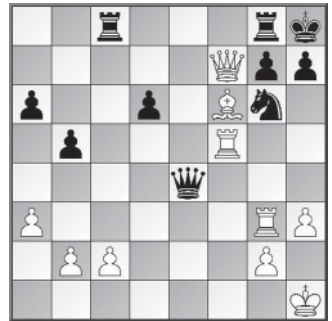
Ponkratov–Glimbrant, Rilton 09
...mutta miten? VS

5 ONNEKSI ON...

Ponkratov–Šimanov, Rilton 09
...siirtovuoro. VS

6 VALINNANVARAN...

Handke–Markevitš, Rilton 09
...runsautta. VS

7 STANDARDI NIITÄÄ...

Kovatšev–Lokander, Rilton 09
...aina vaan. VS

8 HEIKKOJA TUMMIA...

Ulibin–Ivanov, Rilton 09
...ja vaaleita ruutuja! MS

9 RAAKA VOIMA...

Ponkratov–Lauber, Rilton 09
...jyllää. VS

SKSL tiedottaa

Kerhot: muistakaa varmistaa, että jäsenmaksunne liitolle on maksettu maaliskuun loppuun mennessä. Maksuhan on ovat 6,00 € / aikuinen ja 4,00 € / nuori, kuitenkin vähintään 60,00 €. Kerhojen tulee myös lähettää liitolle vuoden 2009 lopun tilanteen mukainen jäsenluettelo.

Liiton sääntömääräinen kerhojen kokous pidetään 11.4. Helsingin Shakkikodissa. Tervetuloa vaikuttamaan yhteisiin asioihin! Esillä ovat mm. liiton toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2009. Kokouskutsu lähetetään kaikille liiton jäsenille vähintään kaksi viikkoa ennen kokousta. Äänioikeus kokouksessa edellyttää, että kerhon jäsenmaksu kuluvalta vuodelta on maksettu...

Keskusshakkiliiton hallitus on päättänyt, että liitto ottaa ehdottoman kielteisen kannan alkoholin käyttöön SKSL:n alaisissa kilpailuissa. Pelaajien alkoholin käyttö on kielletty ja pelitiloissa alkoholia nauttiva tai päihtyneenä esiintyvä pelaaja saa vähintään kolmen kuukauden kilpailukiellon – pidemmänkin, jos rike tapahtuu SM-kilpailuissa tai nuorten kilpailuissa. Alkoholin nauttiminen pelitiloissa on yksiselitteisesti kielletty.

Liiton järjestämä valmennus, jonka toteuttaa virolainen kansainvälinen mestari ja kokenut valmentaja Kalle Kiik, on edennyt suunnitelmien mukaisesti. Tuoretta näyttöä valmennuksen hyödyistä saatiin koululaisten PM-kilpailussa helmikuussa Ruotsissa. Tuomisina oli mestaruuksia ja muu-

tenkin hyvää menestystä. Kansainvälisistä menestyksistä puhuttaessa ei sovi unohtaa senioreiden EM-kilpailua, josta Suomen ykkösjoukkue sai jälleen hienosti pronssia.

Eräs kevään merkki on joukkueiden SM-kilpailun päättyminen. Lopputierrokset olivat jännitystä täynnä ja varmasti mieleenpainuvat paikalla olleille. Liiton kilpailukalenterissa on kutsu henkilökohtaisiin SM-kilpailuihin, jotka pidetään kesäkuussa Helsingissä. Tervetuloa mukaan, joko katsojana tai pelaajana! Toukokuussa shakkiperheen yhdistää nopean shakin festivaali shakkikaupunki Mänttä-Vilppulassa. Näihin ja muihinkin kilpailuihin kannattaa osallistua – vietetään shakkipitoinen alkuvuosi!

KILPAILUKALENTERI |

13	1.–5.4. Pääsiäisturnaus (Helsinki, HSL)	21	28.–30.5. Klubin XXXI turnaus ja Eero Bök 100 vuotta juhlaturnaus (Helsinki, HSK)
14	9.–11.4. TSY:n viikonlopputurnaus (Turku)	22	6.6. Kaakonketjun 1. osakilpailu (Lappeenranta, LprSK)
	10.4. Nopean shakin turnaus (Helsinki, Jyrki Parkkinen)	23	10.–13.6. Nuorten SM-turnaus (Espoo, MatSK)
	10.–11.4. Käenpesätturnaus (Ylivieska, Shakkilaako)		12.–13.6. MatsK:n viikonlopputurnaus (Espoo)
	11.4. Kerhojen kokous (Helsinki, SKSL)	24	14.–24.6. SM-kilpailut (yleinen, naiset, seniorit) (Helsinki, HSL ja SKSL)
15	16.–18.4. Viikonloppuleiri (Kiikala, SalSK)		19.–20.6. HämsK:n viikonlopputurnaus (Hämeenlinna)
	17.4. Reima Paavilaisen muistoturnaus (Helsinki, I-HSK)	26	28.6.–4.7. Avoin SM / Naantalin turnaus (TSY)
	18.4. Levorantaturnaus (Sastamala, VammSK)		2.–4.7. HSL:n viikonlopputurnaus (Helsinki)
16	24.–25.4. Koulujoukkuiden SM (Pori, PSY)	27	5.–11.7. Heart of Finland (Jyväskylä, JyS)
	24.–25.4. EtVaS-turnaus (Vantaa)	28	17.–18.7. Eino Leino -turnaus (Kajaani, KaSY)
	24.–25.4. Päämajaturnaus (Mikkeli, MiikkSK)	29	23.–25.7. Kimmel-turnaus (Joensuu, JoSK)
	24.–25.4. Julkisten ja hyvinvointialojen liiton 50 v-juhlaturnaus, (Hämeenlinna)	30	31.7.–1.8. Joukkuepikapelin SM (Tampere, TammerSh)
18	8.5. SalSK:n nopean shakin turnaus (Salo)	31	7.8. IV Akaan turnaus (Akaa)
	8.5. Oulun nopean shakin mestaruus (OSS)		7.–8.8. Raputurnaus (Oulainen, Shakkilaako)
	8.–9.5. Kalakukkoturnaus (Kuopio, KSY)	32	14.–15.8. Tarauus-turnaus (Tampere)
	9.5. Kouvolan avoin pikapelimestaruus (Kuusankoski, PoKS)	33	21.–22.8. Seinäjoen turnaus (SeinSK)
19	13.–16.5. Nopean shakin festivaali: pikashakin SM, nopean shakin SM (myös joukkuek) ja nuorten SM (myös joukkuek.) (Mänttä, MäntSK)	34	27.–29.8. HSK:n XII syysturnaus (Helsinki)
20	22.5. Kotkan avoin nopean shakin mestaruus (Kotka, KarHTS)		28.8. Kaakonketjun 2. osakilpailu (Mikkeli, MiikkSK)
		35	4.9. Nopean shakin HM (HSL)
			4.–5.9. Pohjois-Suomen avoin mestaruus (Oulu, OSS)
		36	11.9. LoimSK:n nopean shakin kilpailu (Loimaa)
			12.9. Kaakonketju (Kuusankoski, PoKS)
		37	18.–19.9. JSM
		38	25.–26.9. JärviSK:n viikonlopputurnaus (Järvenpää)
		39	1.–3.10. Garden syysturnaus (Helsinki)
			2.–3.10. Lahden viikonlopputurnaus (LahS)
		40	9.10. Pohjois-Suomen nopean shakin mestaruus (Oulu, OSS)
			9.–10.10. Koululaisten HM (HSL)
			9.–10.10. SalSK:n viikonlopputurnaus (Salo)
			9.–10.10. Vaasan viikonlopputurnaus (VSS)
		41	11.–14.10. Joukkuepikashakin HM (HSL)
			16.–17.10. JSM
		42	23.10. Remin syysturnaus (Vantaa)
			24.10. TuTS:n pikapeliturnaus (Turku)
		43	30.10. Maaottelu Suomi–Ruotsi (AS ja SKSL)
		44	1.–29.11. Shakkikotiturnaus maanantaisin (HSL)
			6.–7.11. Koululaisten SM (Turku, TuTS)
			6.–7.11. SalSK:n viikonlopputurnaus (Salo)
			6.–7.11. Tammer-Shakin XIV turnaus (Tampere)
		46	13.–14.11. JSM
		47	26.–28.11. TuTS:n viikonlopputurnaus (Turku)
		48	3.–6.12. ESK-turnaus (Espoo)
			4.–5.12. OSS:n turnaus (Oulu)
		49	10.–12.12. X:n viikonlopputurnaus (Helsinki)
		50	19.12. Tammer-Shakin kinkkuturnaus (Tampere)
		52	27.12.–8.1. Helsingin mestaruus 2011 (HSL)

SHAKKIJÄRJESTÖJÄ • Suomen Keskusshakkiliitto ry – www.shakkiliitto.fi – pj. Tuomo Halmeenmäki, 045 1295683, tuomo.halmeenmaki@gmail.com – toiminnanjohtaja Jorma Paavilainen, Henry Fordinkatu 5 C, 00150 Helsinki, 044 3264130, sksl@kolumbus.fi – pankkiyhteys Nordea 205918–14718 • Suomen Kirjeshakkiliitto ry – www.shakki.net/liitot/skl – pj. Heikki Brusila, 044 2908400, heikki.brusila@elisanet.fi • Suomen Tehtävieniekat ry – www.sci.fi/~stmiekat – pj. Jorma Paavilainen, 044 3264130 email: jomapa@kolumbus.fi
PELAAJALISENSSI 2010 A-lisenssi 60€; perhelisenssi 40€; nuorten (1990–93) A-lisenssi 40€ ja perhelisenssi 30€; varhaisnuorten (1994–) A-lisenssi 20€ ja perhelisenssi 10€. A-lisenssiin kuuluu Suomen Shakki lisenssin voimassaolon ajan. Lisenssi on voimassa kalenterivuoden loppuun. A-lisenssiin kuuluva Suomen Shakki lähetetään maksukuukaudesta alkaen. Joukkue-lisenssi maksaa 20€ ja sillä saa pelata yhden joukkuekilpailun loppuun saakka. Joukkuelisenssi on pelaajakohtainen. Lisenssinhaltijan on kuuluttava johonkin SKSL:n jäsenseuraan. Lisenssiä ei vaadita henkilökohtaisessa kilpailussa pelaajalta, jolla ei ole virallista seloa, ts. luku perustuu enintään 10 peliin. Kertalicenssi henkilökohtaiseen kilpailuun on 20€ (nuorilta 10€). Seuranvaihtomaksu on 10€.

SELOLASKENTA Selolaskentamaksu on 5€/pelaaja (nuorilta 2,50€). Nopea shakki ja pikashakki 1,50€. Maksua ei peritä SM-kilpailuista. Selolastappynnot osoitetaan selolaskijalle.

JÄSENMAKSUT Kerhojen jäsenmaksu liitolle on 6€ aikuisilta ja 4€ nuorilta (1990–). Minimijäsenmaksu 60€.

KILPAILUJEN JÄRJESTÄJÄT Tulokset tulee lähettää välittömästi Suomen Shakkiiin: Marko Tauriainen, Väinämöisenkatu 36 B 31, 33540 Tampere, marko.tauriainen@suomeshakki.fi; Suomen Keskusshakkiliitolle: Jorma Paavilainen, Henry Fordin katu 5 C, 00150 Helsinki, sksl@kolumbus.fi; selolaskentaan: Mikko Markkula, Satukuja I H 48, 02230 Espoo, mikko.markkula@pp.inet.fi. Tuloksista on käytävä ilmi kaikkien pelien tulokset ja pelaamatta jääneet pelit. Kaikkien toimihenkilöiden nimet ja tehtävät on mainittava.